

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จังหวัดเชียงใหม่เป็นอีกหนึ่งจังหวัดท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันเชียงใหม่ นับเป็นเมืองใหญ่และสำคัญที่สุดของภาคเหนือ โดยมีสถิติของจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนในปี พ.ศ. 2549 ทั้งชาวไทยและต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 3,539,772 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549: ออนไลน์) อำเภอฝางเป็นอำเภอหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมากที่จัดอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 15 อันดับของภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอยอ่างขางถูกจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอันดับที่ 3 ส่งผลให้เส้นทางหลวงหมายเลข 107 ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมเพียงเส้นทางเดียวที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดเชียงใหม่สู่อำเภอฝาง มีปริมาณผู้เดินทางถึง 51,000 คนต่อวัน (กรมทางหลวง, 2550)

เส้นทางหลวงหมายเลข 107 เชียงใหม่-ฝาง เป็นแหล่งที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีชื่อเสียง อาทิเช่น คอยอ่างขาง อุทยานแห่งชาติแม่ฝาง บ่อน้ำร้อนฝาง คอยปู้หมื่น คอยฟ้าห่มปก หมู่บ้านคุ้ม หมู่บ้านนอแลหมู่บ้านหลวง เป็นต้น เรียงกันไปตามแนวภูมิประเทศ (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือเขต 1, 2548: 1) ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยอัตราการเติบโตสูงมากถึงร้อยละ 14.67 ในปี พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547: 69) ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแถบนี้ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐมากขึ้น อาทิเช่น นโยบายสนับสนุนกลุ่มอาชีพ สินค้า (ONE TAMBON ONE PRODUCT)

อุตสาหกรรมในครัวเรือน นโยบายส่งเสริม ปรับปรุง จัดตั้ง แหล่งท่องเที่ยว บ้านพัก รีสอร์ท ร้านอาหาร เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข่า, 2550: ออนไลน์)

ในปัจจุบันการเดินทางมาในสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอฝางยังคงพึ่งโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการเดินทางและการขนส่งโดยใช้ทางถนนเป็นหลัก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547: 69) ระยะทางจากจังหวัดเชียงใหม่ถึงอำเภอฝางคิดเป็นระยะทาง 154 กิโลเมตร และใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานการท่องเที่ยวภาคเหนือเขต1, 2549: ออนไลน์) จากการศึกษาพบว่าโดยเฉลี่ยผู้ขับขี่ยานพาหนะจะเกิดความเมื่อยล้าในการขับขี่ยานพาหนะเมื่อทำการขับขี่อย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ถึง 2 ชั่วโมง และสมควรหยุดพักเพื่อผ่อนคลายอิริยาบถและความตึงเครียดของโสตประสาทในการขับรถทางไกล (เกียรติสุดา ถาวรศักดิ์, 2549: ออนไลน์)

สถานที่แวะพักระหว่างทางเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว ที่มีความน่า สนใจ ประกอบกับยังไม่มีสถานที่แวะพักระหว่างทางเอกชนแห่งใดบนเส้นทางผ่าน 3 อำเภอ ดังกล่าวที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน โดยทั่วไปสถานที่แวะพักระหว่างทางในปัจจุบัน ส่วนใหญ่แบ่งอยู่ภายในปั้มน้ำมันและมีจำกัดเพียงไม่กี่แห่ง ภายในจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภคทั่วไปมิให้เลือกจำกัด และบริการสุขาทั้งที่สะอาดและไม่สะอาด ผู้ศึกษาจึงได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นของสถานที่แวะพักระหว่างทาง อันได้แก่ เป็นการช่วยลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเนื่องจากผู้ขับ มีอาการ เมื่อยล้า ต้องการพักผ่อนจากการขับระยะยาวประมาณ 3 ชั่วโมงจากจังหวัดเชียงใหม่ และ เป็นการส่งเสริมนโยบายรัฐบาลในการสนับสนุนสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่จากการส่งเสริมอาชีพซึ่งเกิดขึ้นมาพร้อมกับธุรกิจสถานที่แวะพักระหว่างทาง

บริเวณทางขึ้นคดอย่างขางเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้ในการสร้างจุดจอดพักรถ เนื่องจากเป็นพื้นที่ซึ่งผู้เดินทางใช้ในการพักรถชั่วคราวก่อนเดินทางขึ้นสู่คดอย่างขาง โดยจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าภายในบริเวณวัดหาดสำราญ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าว ถูกใช้เพื่อเป็นพื้นที่จอดและพักรถของผู้เดินทางซึ่งมีความประสงค์จะเดินทางขึ้นสู่คดอย่างขางเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งรวมของร้านค้าของที่ระลึก รวมทั้งยังมีท่ารถสองแถวซึ่งให้บริการรับส่งผู้โดยสารขึ้นลงจากคดอย่างขางอยู่ภายในบริเวณดังกล่าวด้วย แต่เนื่องจากสถานที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละแห่งอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่รวมกันเป็นจุดเดียว อาจทำให้เกิดความไม่สะดวกสำหรับผู้ที่มาใช้บริการ (จรินทร์ เข้มสวัสดิ์, 2550: สัมภาษณ์) จึงมีความเป็นไปได้ที่จะเปิดสถานที่แวะพักระหว่างทางเอกชน โดยจัดทำเป็นศูนย์รวมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่สำคัญไว้ภายในจุดเดียว เช่น ห้องน้ำ บริเวณที่จอดพักรถยนต์ ร้านจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม ผลไม้ท้องถิ่นและสินค้าของที่ระลึกต่างๆ โทรศัพทส์สาธารณะ เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการของผู้เดินทางต่อส่วนประสมทางการตลาดของสถานที่แวะพักระหว่างทางเอกชนเส้นทางสู่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจสถานที่แวะพักระหว่างทางและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในธุรกิจสถานที่แวะพักระหว่างทางต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้เดินทางที่มีต่อส่วนประสมการตลาดของสถานที่แวะพักระหว่างทางเอกชน เส้นทางสู่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษารูปแบบของสถานที่แวะพักระหว่างทางที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความต้องการของผู้เดินทางที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของสถานที่แวะพักระหว่างทางเอกชน เส้นทางสู่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณาจัดตั้งและกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งธุรกิจสถานที่แวะพักระหว่างทาง เช่น ท่ารถที่ตั่ง ประเภทสินค้าและของที่ระลึกที่จัดจำหน่าย ประเภทอาหารเครื่องดื่ม บริการห้องน้ำ บริการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว บริการอินเทอร์เน็ต และบริการตรวจสภาพรถ เป็นต้น

นิยามศัพท์

สถานที่แวะพักระหว่างทางเอกชน หมายถึง สถานที่จอดพักรถริมทางดำเนินการโดยภาคเอกชน มีบริการพื้นฐาน อันได้แก่ ห้องน้ำ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โทรศัพท์สาธารณะ และมีสถานีบริการน้ำมัน อีกทั้งมีบริการพิเศษเสริม เช่น ร้านขายของฝาก ของที่ระลึก สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ บริการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว บริการโทรศัพท์สาธารณะ บริการตรวจเช็คสภาพรถ และเป็นสถานที่ล้อมรอบด้วยธรรมชาติ มีทิวทัศน์สวยงามเหมาะแก่การหยุดพักผ่อน

ความต้องการใช้บริการสถานที่แวะพักระหว่างทาง หมายถึง สิ่งที่ผู้เดินทางประสงค์จะได้รับจากการมาใช้บริการจุดพักรถในด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการตลาด ได้แก่ ส่วนประสมตลาดบริการ ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการตลาด บุคลากรผู้ให้บริการ ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการให้บริการ

ผู้เดินทาง แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เดินทางท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ในเขตอำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่อาย ทั้งที่มาพักแรม หรือเดินทางไปกลับภายในวันเดียว

2. ผู้ใช้เส้นทางทั่วไป หมายถึง

2.1.

ผู้เดินทางผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 107 เพื่อเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ มุ่งสู่อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่อาย หรือเพื่อผ่านไปยังจังหวัดอื่นในภาคเหนือตอนบน

- 2.2. พนักงานขับรถทัวร์นำเที่ยวประเภทอิสระและประเภทบริษัท